

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 1. do 10. aprila 2011

OBVESTILO

V prvih desetih dneh meseca aprila smo zasledili hiter skok temperatur zraka visoko nad za to obdobje značilne vrednosti. Te so sprožile splošno ozelenitev, ki je letos v osrednji Sloveniji prišla 10 do 14 dni zgodneje kot običajno. Pogost veter še stopnjuje izhlapevanje iz tal in rastlin. Od marca prazen talni vodni rezervoar še bolj usiha. To je najbolj neugodno za ozimna žita, ki začenjajo obdobje vegetacije precej oslABLJENA.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Prvo tretjino aprila so zaznamovale nadpovprečno visoke temperature zraka. Dekadna temperatura zraka je v osrednji Sloveniji in njenem SZ delu dolgoletno povprečje preseгла za več kot 6 °C, v JV in Z Sloveniji pa med 3 in 4 °C. Najvišje dnevne temperature zraka so v velikem delu Slovenije presegle 27 °C. Minimalne dnevne temperature so v S Sloveniji le v enem dnevu segle pod ledišče, drugod pa so bile okrog 5 °C. Z izjemo padavin v petem dnevu dekade, ko je v večjem delu padlo okrog 10 mm, največ pa nekaj čez 20 mm v JV Sloveniji, je prevladovalo sončno vreme. Tudi trajanje sončnega obsevanja je bilo izjemno. V osrednji Sloveniji je bilo enako kar dvakratni normalni vrednosti, drugod pa povečano za polovico normalne. Ljubljana je dnevno prejela v povprečju 7,6 sončnih ur. Dnevno obsevanje pa je že preseglol11 ur.

NAPOVED od 13. do 16. aprila 2011

sreda	četrtek	petek	sobota
14 / 4	14 / 3	13 / 4	15 / 4

STANJE RASTLIN

Začetek aprila zaznamuje tudi uraden začetek vegetacijskega sezone, ki označuje obdobje, ki se vsako leto spreminja v povezavi z vremenom. Začetek obdobja je, ko se temperatura zraka dvigne nad prag in konča jeseni, ko ta pade pod njega. Vsaka rastlina ima svoj začetek in konec vegetacijskega obdobja. V Sloveniji je trajanje vegetacijskega obdobja zelo raznoliko. Sadno drevje ima prag 5 °C. Spomladanski temperaturni prag je prvi dan vsaj 6 dni dolgega obdobja s temperaturo zraka nad izbrano temperaturo v spomladanskem obdobju leta, po katerem povprečna dnevna temperatura zraka najmanj 6 zaporednih dni ni več nižja od izbrane temperature. V rastlinah se začnejo pretakati sokovi in napanjati se začnejo brsti. Na Goriškem in Primorskem običajno prag 5 °C nastopi v zadnjih dneh februarja ali prvih dneh marca, v večjem delu nižinske Slovenije v drugi dekadi marca, na Kočevskem, Gorenjskem in Koroškem v zadnji dekadi marca, v višje ležečih predelih pa šele aprila. Letos je prag 5 °C v večjem delu Slovenije nastopil v drugi dekadi marca. Sprva je kazalo, da bo na Goriškem prag 5 °C že presežen v februarju, hladni dnevi pa so razvoj rastlin zaustavili. Vegetacijski začetek je nastopil po otoplitvi po 10. marcu, ko je poleg toplote rastline vzdramil še dež.

Visoke temperature zraka v prvi dekadi aprila so sprožile splošno ozelenitev travnikov in žitnih polj ter brstenje tudi v hladnejših predelih Slovenije. Toplo vreme je poranilo spomladanske faze sadnega drevja. V večjem delu Slovenije se je začel val cvetenja. Na Obali so zgodnji koščičarji že odcveteli, breskve polno cvetijo. Splošno cveti tudi regrat, ki je znak splošne vegetacijske pomladi. Gozdovi zelenijo. Povprečno v obdobju 1971-2000 je bukev razvila prve liste v nižinskih delih Goriške in Štajerske v začetku druge dekade aprila, na Dolenjskem, v osrednji in severovzhodni Sloveniji pa nekaj dni kasneje.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Topli dnevi že sprožajo izhlapevanje iz tal, v severovzhodni Sloveniji je ob koncu prve aprilske dekade izhlapelo več kot 5 litrov, drugod med 3 in 4 litre vode na kvadratni meter.

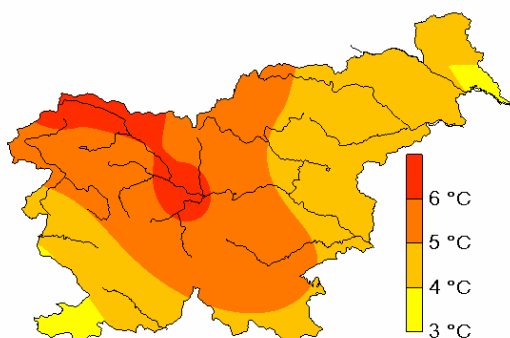
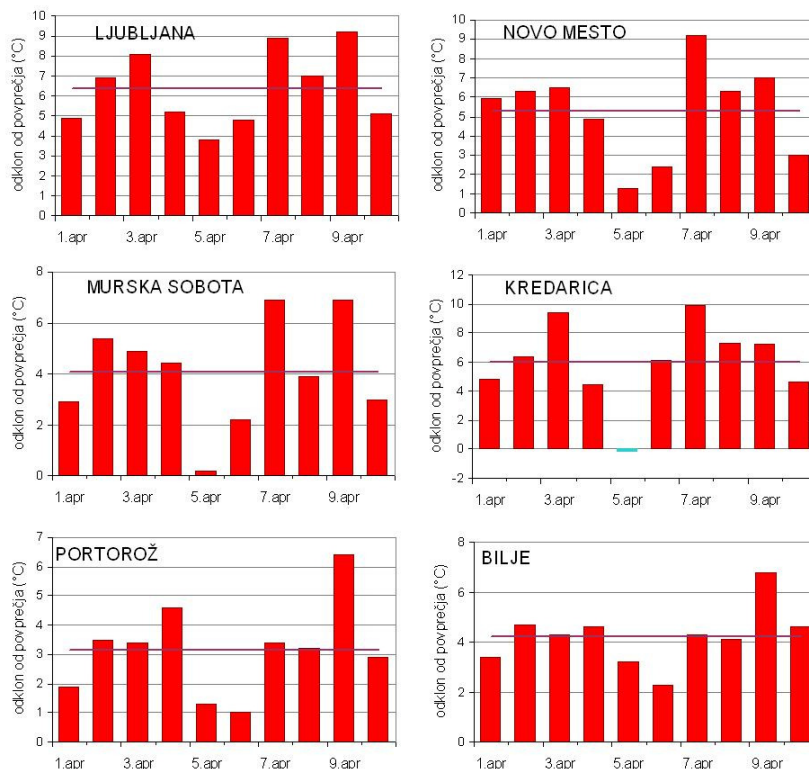
VODA V TLEH

Dež v zadnjem marčevskem tednu v severovzhodni in vzhodni Sloveniji ni popravil zaloge vode v tleh. Kmetijska tla so že precej suha, založenost tal z vodo pa je v površinskem sloju tal že povsem izčrpana. Take razmere so zelo neugodne za ozimna žita, ki so zimske razmere in obdobje mirovanja preživela precej oslABLJENA. Na začetku razraščanja čakajo na ugodnejše vodne razmere v tleh za aktivacijo hranil, ki so jim bila dodana ob dognojevanju v prvi polovici marca. Tudi travna ruša v Pomurju počasi spreminja barvo.

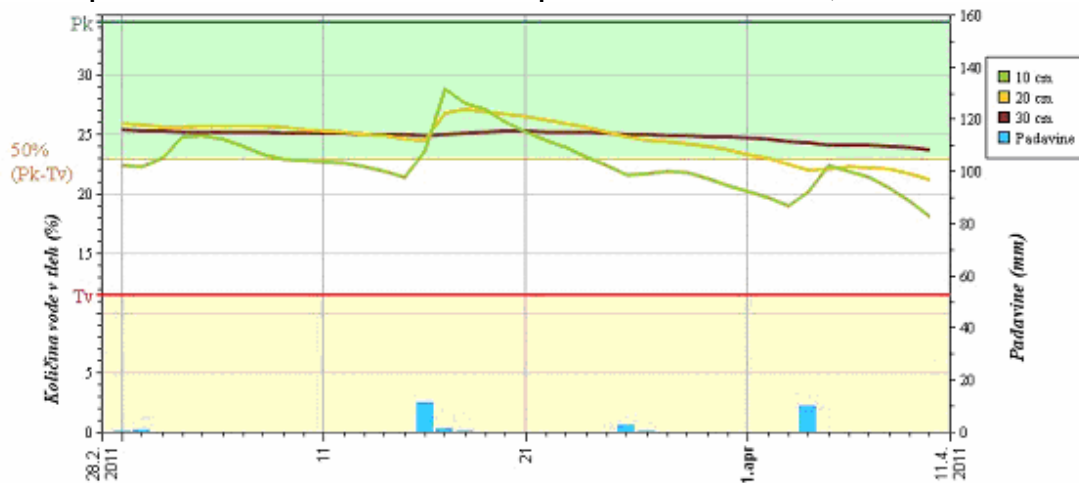
Odstopanja povprečnih dnevni temperatur zraka v prvi dekadi aprila od dolgoletnega povprečja (1961-1990)

Odstopanje povprečne dekadne temperature od dolgoletnega povprečja (1961-1990)

V prvi aprilski dekadi so se temperature dvignile visoko nad dolgoletno povprečje predvsem v osrednji in severozahodni Sloveniji.

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 11. 4. 2011

Pk = zgonja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

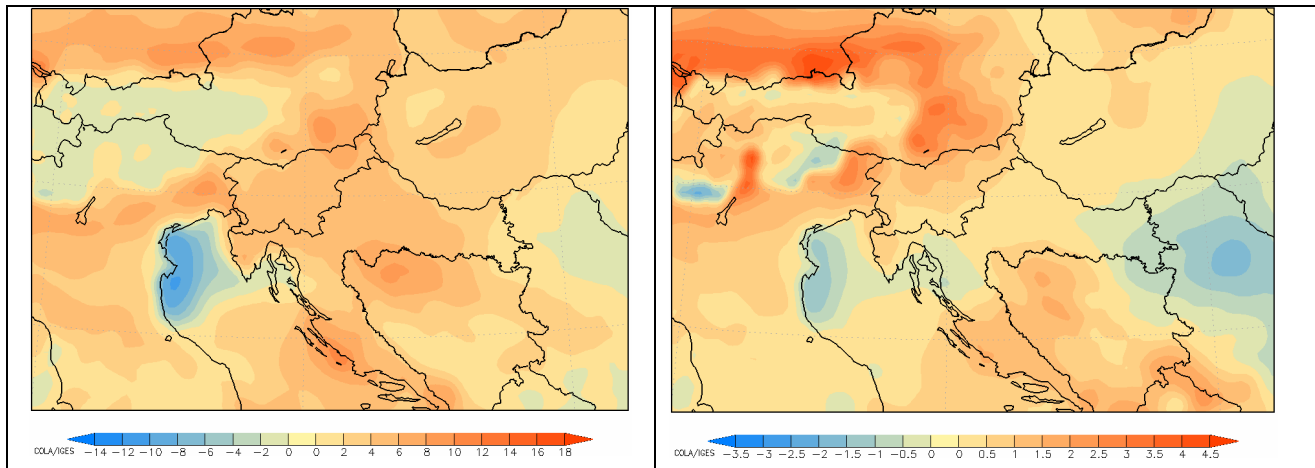
Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

PREGLED STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA NMM

Model NMM je računalniško orodje, namenjeno predvsem za napovedovanje vremena. Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pa pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989-2009. Več informacij je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

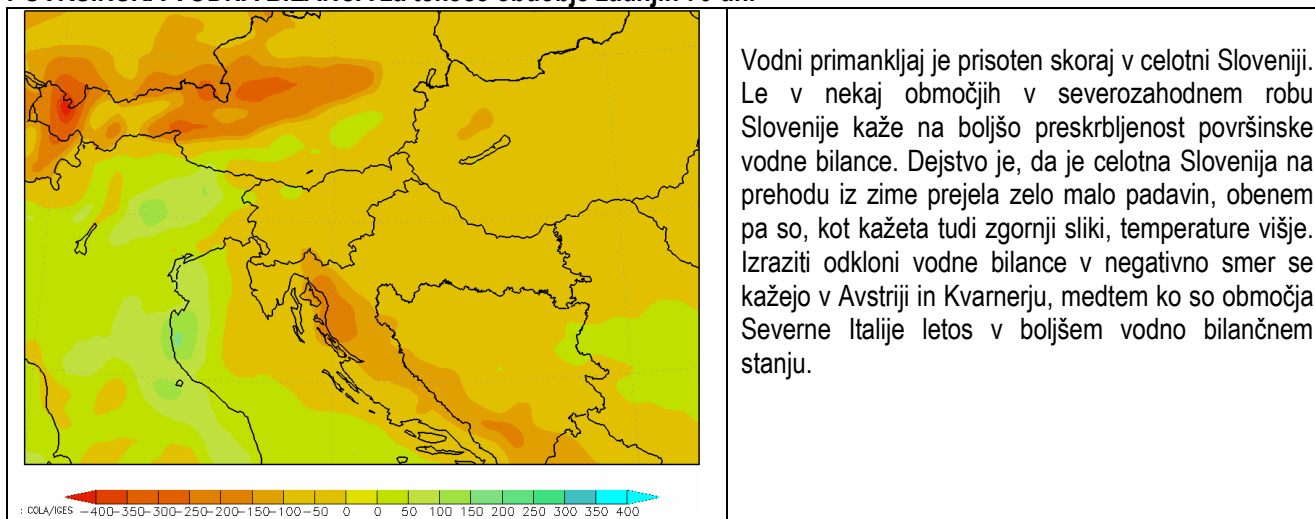
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

Odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. januarja do 10. aprila 2011 (levo) in od 31. januarja do 10. aprila 2011 (desno) od modelskega povprečja za isti časovni obdobji v letih 1989–2008.

Obe simulaciji kažeta na pozitivni odklon temperature zraka na območju Slovenije v začetku leta. Pogled na desno sliko kaže izredno pozitivno odstopanje temperatur zraka na območju severne Slovenije. Tu je obravnavan krajši niz pri čemer ima zato kasnejše, letos toplejše obdobje večji vpliv. Pozitivna odstopanja temperature zraka so torej bolj prisotna v spomladanskem času.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za tekoče obdobje zadnjih 70 dni

Vodni primankljaj je prisoten skoraj v celotni Sloveniji. Le v nekaj območjih v severozahodnem robu Slovenije kaže na boljšo preskrbljenost površinske vodne bilance. Dejstvo je, da je celotna Slovenija na prehodu iz zime prejela zelo malo padavin, obenem pa so, kot kažeta tudi zgornji sliki, temperature višje. Izraziti odkloni vodne bilance v negativno smer se kažejo v Avstriji in Kvarnerju, medtem ko so območja Severne Italije letos v boljšem vodno bilančnem stanju.

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.